

"חג המוזיקה הישראלית": קונצרטים שלא תוכלו לשמוע בשום מקום אחר

במשך שבוע שלם עולים במסגרת הפסטיבל וברחבי הארץ יצירות של מלחינים ישראלים בלבד, רובן ככולן יצירות מוזיקה קלאסית עכשווית. היצירות מאתגרות לעיתים - אך ההאזנה מרתקת ומעשירה במיוחד. יצאנו נלהבים

9 תגובות

12:05 | 02.10.22 | יון פדר

האזינו לכתבה 5 דקות

למרות שמו הידידותי ולמרות שהוא מציין השבוע את שנתו ה-25, "חג המוזיקה הישראלית" הוא אירוע שאפילו בקרב שוחרי המוזיקה הקלאסית לא רבים פוקדים אותו. על אף שמדובר בפסטיבל נהדר וחשוב, זהו אירוע למיטיבי לכת מוזיקליים, אלה שמתעניינים במה שמכונה בעממית "מוזיקה מודרנית", או במינוח משונה למדי "קלאסי עכשווי".

Promoted Links by Taboola

גרמניה 2022 - תיקון היסטורי לחוק מאפשר למאות אלפי ישראלים לקבל דרכון גרמני

מספורט גרופ

המלצה: טיול בחג ביער גשם טרופי בעמק חפר

פארק אוטופיה בעמק חפר

מידע נוסף

אוקראינה מתקדמת גם בדרום: "פארסת הסיפוח תישכח". ברוסיה הודו: "חיילים בקושי ...

חדשות

מדי שנה מעלה הפסטיבל - בכמה אולמות בארץ, במשך שבוע ימים - את הכי עכשווי והכי עדכני בעשייה המוזיקלית האמנותית (הלא מסחרית) שנכתבת בישראל. זו מוזיקה שברובה אינה מלודית וההרמוניות שלה, אם בכלל קיימות, מצריכות פענוח מושכל. זו מוזיקה שמאתגרת את המושגים הרווחים של תזמורת, של הרכב כלים "לגיטמי" ומהם הקולות שניתן להפיק מכלי המוזיקה הקלאסיים. זאת מוזיקה שמבקשת להדהד תנודות נפשיות באמצעים שיש מי שיקרא להם רדיקליים וכאלה שהולכים רחוק ממה שהיה מוכר בעבר כמוסכמות מוזיקליות-אסתטיות. הם מפרקים את הסאונד שאנחנו רגילים לשמוע כדי לחשוף מבני צליל חדשים, והצלילים הם לעיתים קרובות "צלילי בר"; לא מעובדים וראשוניים, ו"הנעים באוזן" הוא בערך הדבר האחרון שמלחין עכשווי יבקש לספק. החומרים המוזיקליים האלה מלהיבים ולעולם יעוררו סקרנות ורצון לשמוע מהם עוד.

קונצרטים כאלה כפי שהפסטיבל המשובח הזה מביא, שכוללים מתחילתם עד סופם יצירות עכשוויות - הם חגיגה מוזיקלית ואינטלקטואלית של ממש. במובן מסוים כמאזין הגעתי לשלב בחיי שבו אני מעדיף לפגוש מוזיקה עכשווית על פני הקלאסיקות - מובלאות ככל שתהיינה. אז ברור שמדובר בהכללה מטופשת למדי, וכבר אני מתחרט על המילים הללו, ובכל זאת: זו חוויה מעשירה ומרתקת להאזין לקונצרט כזה, ולנסות ולפענח תוך כדי האזנה את מה שאוזניי שומעות, להבין היכן זה נוגע ומה זה עושה. כמאזין - זה מהלך מרתק.

2 צפייה בגלריה

השלישיה המעניינת לפסנתר של בנימין יוסובוב שנוגנה באופן מלהיב ומתכתבת עם מסורות שונות של מוזיקה יהודית. בביצוע שלישיית עתר (צילום: משה מוסקו)
 "כל האירועים והקונצרטים בחג הם ייחודיים לו, ולא תוכלו לשמוע כמותם בשום מקום אחר, לא בארץ ולא בעולם", אומר יובל צורן, המנהל האמנותי של הפסטיבל. "התקיימותם זה לצד זה, בהקשר הפסטיבלי, מעניק להם משנה כוח. וחג המוזיקה הוא אם כן הזדמנות ייחודית להתרשם מהמגמות ומתמונת המצב של היצירה המוזיקלית האמנותית המקורית בארץ".

היצירה הזו מתקיימת ונוצרת לא רק בהקשר הישראלי, אלא מושפעת עמוקות מכל מה שמתרחש בשדה המוזיקה הבינלאומי. עד כדי כך שיש מי שיאמרו שמה שנותר ייחודי במוזיקה האמנותית הישראלית הוא העובדה, הכמעט טריוויאלית, שמלחיניה הם ישראלים.

"המוזיקה הישראלית היא לא דבר אחד, והיא אינה מתקיימת בחלל ריק ובמנותק ממגמות מוזיקליות ואמנותיות בעולם כולו". יובל צורן, המנהל האמנותי של הפסטיבל (צילום: מיכאל פביה)

אך למרות היעדר אחידות סגנונית כלשהי, קיימת נוכחות למרחב הישראלי ביצירות הללו, גם אם לא נוכל לתאר את הנוכחות הזו במילים ברורות. לעיתים זה קל, כמו למשל בשלישיה המעניינת לפסנתר של בנימין יוסופוב (שנוגנה באופן מלהיב בידי שלישיית עתר) שמתכתבת עם מסורות שונות של מוזיקה יהודית. ולפעמים זה מצריך עבודת פיענוח של ממש כמו ביצירתו המזהירה של דן יוהס, "תמונות" (בביצוע אנסמבל המאה ה-21).

מפתח חלקי לנוסחה הישראלית, ניתן אולי לחשוף באמצעות הסימפוניה של המלחין הוטיק ינעם לוי, "ממראות עיר האבן". היצירה הזו עוסקת בירושלים (ונכתבה עבור התזמורת הסימפונית ירושלים ובוצעה על ידה), אבל אם מישהו מצפה לשמוע בה את קולותיה האוטנטיים של העיר - תפילה בכותל, מואזין או המולת שוק מחנה יהודה - שישכח מזה. בכל זאת באיזשהו אופן ירושלים בוקעת מהיצירה הזאת, במימדיה האבסטרקטיים ובעירוב של יופי וקושי שעולה מהמוזיקה הזו. שהרי זו מהותה של העיר. זהות אבסטרקטית כזו נוכל אולי לשמוע גם בצלילי "(ה)יל(ו)לה גדולה" - יצירתה המרתקת של אסנת נצר, שצליליה מכילים בה בעת יללות אבל וצהלות שמחת חתונה. וכך גם - במה שנדמה כגן משחקים ישראלי - ביצירתה של המלחינה הצעירה כרמל קוריאל "שעשועים", בביצוע אנסמבל מיתר.

"המוזיקה הישראלית היא לא דבר אחד, והיא אינה מתקיימת בחלל ריק ובמנותק ממגמות מוזיקליות ואמנותיות בעולם כולו", ממשיך צורן. "הישראליות שבה איננה מחוייבת לסגנון ספציפי: כמו החברה הישראלית - היא סופגת השפעות שונות ומגוונות ממקורות רבים ומגוונים, וכמו החברה הישראלית - היא מתקיימת בתוך הקשר גיאוגרפי, פוליטי ומרחבי, ובעיקר - היא מנהלת עם כל אלה דיאלוג סוער ומסעיר".

בשנותיה הראשונות של המוזיקה הקלאסית (האמנותית) הישראלית, במחצית הראשונה של המאה ה-20, נבראה באופן מלאכותי מעט "מוזיקה ישראלית". מלחינים כפאול בן-חיים, מרדכי סתר או יחזקאל בראון - כולם מרקע של מוזיקה אירופית קלאסית - הוקסמו מקולות וממקצבי המזרח שפגשו כאן, והטמיעו אותם באופן מודע במוזיקה שלהם, שבמקורה באה מעולם מלוודי והרמוני אירופי. למהלך המוזיקלי הזה היתה גם משמעות לאומית-ציונית, בבחינת בניית זהות מוזיקלית-לאומית חדשה. אבל היום המלחין בן זמננו אינו מחויב לסגנון מסויים כדי להיחשב יוצר ישראלי. לא רק שהמלחינים הללו מרגישים לגמרי בנוח עם הזהות שלהם, אלה שמגוונה העשיר של היצירה שלהם חושף את הרב-רבדים של הזהות הישראלית באשר היא.

את זה בדיוק מעלה וחוגג "חג המוזיקה הישראלית", וגם מסיבה זו מדובר במפעל מעניין כל כך ומומלץ בחום.

נושאים קשורים

ישראל פסטיבל מלחין